

JOHDANTO

Webinaari oli neliosaisen sarjan ensimmäinen osa, jossa keskityttiin datatalouden merkitykseen liikenteessä ja logistiikassa. Tilaisuuden juonsi **Sanna Kulmala (Työ 2030 -ohjelma)**, ja puheenvuoroja pitivät mm. **Mika Kataikko (TEM)**, **Pirkka Frosti (IOXIO)** ja **Kimmo Ylisiurunen (Fintraffic)**. Tavoitteena oli avata datatalouden käsitettä, sen liiketoimintapotentiaalia sekä käytännön sovelluksia logistiikan ja huoltovarmuuden näkökulmasta.

Mika Kataikko (TEM): Mikä ihmeen datatalous?

- **Datatalous = arvonluonnin lähde:** Data ei ole vain teknologiaa, vaan keskeinen tuotannon-tekijä ja kaupankäynnin kohde.
- **Kulmakivet:**
 1. Dataperusteinen arvonluonti (datan omistaja ↔ hyödyntäjä).
 2. Teknologinen ympäristö (data jalostettavaksi ja mitattavaksi).
 3. Taloudellinen ympäristö (investoinnit, kustannukset, maksut).
- **Hyödyt:**
 - Sisäinen hyöty: tuottavuuden ja tehokkuuden parantaminen organisaation sisällä.
 - Ulkoinen hyöty: uudet dataperusteiset palvelut, tuotteet ja asiakaskokemukset → kasvupotentiaali.
- **Liiketoimintamallit:** Investointiperusteinen (break-even, tuotto investoinnista) vs. palveluperusteinen (hinta–hyöty -suhde).
- **Suomi vahva teknologiassa,** mutta taloudelliset mallit ja kaupallistaminen vaativat kehittystä.

Pirkka Frosti (IOXIO): Digitaaliset rahtikäytävät

- **Tavoite:** Vahvistaa Suomen kilpailukykyä vientimarkkinoilla datan avulla.
- **Digitaalinen rahtikäytävä** = datan liittäminen koko toimitusketjuun (satamat, terminaalit, kuljetusmuodot).
- **Hyödyt:**
 - Läpinäkyvyys ja ennakoitavuus toimitusketjussa.
 - Paperittomuus ja automaatio → nopeampi rahtien käsittely.
 - Parempi asiakaskokemus ja kustannustehokkuus.
- **Standardointi ja regulaatio:** Kansainväliset normit (laiva-, lento-, raide- ja maaliikenne) ohjaavat kehitystä. Suomi haluaa olla eturintamassa.
- **Huoltovarmuus:** kriittinen infrastruktuuri (satamat, lentokentät) turvattava datan avulla.
- **Ekosysteemityö:** vaatii julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä, avoimia standardeja ja yhteentoimivuutta.
- **Keskeiset viestit:**
 - Datatalous logistiikassa on välttämätön edellytys kilpailukyvyille ja huoltovarmuudelle.
 - Digitaaliset rahtikäytävät yhdistävät teollisuuden, logistiikan ja rahoituksen datan → tehokkaampi, läpinäkyvämpi ja luotettavampi toimitusketju.
 - Kansainvälinen standardointi ja ekosysteemiyhteistyö ratkaisevat, pysyykö Suomi globaalin kehityksen kärjessä.

Kimmo Ylisiurunen (Fintraffic): Liikennedata arvon luoja Suomessa ja viennissä”

- **Fintrafficin rooli:** Fintrafficin tehtävä on varmistaa liikenteen sujuvuus ja turvallisuus Suomessa. Datatalous on keskeinen osa tätä työtä, sillä liikenteen hallinta perustuu yhä enemmän reaaliaikaiseen dataan.
- **Datan merkitys:**
 - Liikenteen ohjaus ja ennakointi edellyttävät kattavaa datan keruuta ja jakamista.
 - Data mahdollistaa paremmat palvelut niin viranomaisille, yrityksille kuin kansalaisille.
- **Ekosysteemiajattelu:** Datatalous ei ole yhden toimijan asia. Tarvitaan laaja yhteistyö eri organisaatioiden välillä, jotta dataa voidaan hyödyntää tehokkaasti ja luotettavasti.
- **Huoltovarmuus ja kriittinen infrastruktuuri:**
 - Liikenteen datan hallinta liittyy suoraan huoltovarmuuteen.
 - Satamat, lentokentät ja raideverkot ovat kriittisiä kohteita, joiden toiminta edellyttää luotettavaa datan välitystä.
- **Kansainvälinen ulottuvuus:** Fintraffic seuraa tiiviisti kansainvälistä standardointia ja kehitystä, jotta Suomi pysyy mukana globaalissa datatalouden murroksessa. Fintraffic auttaa myös suomalaisia yrityksiä skaalaamaan datan päälle rakennettuja ratkaisuja vientimarkkinaan.
- **Keskeiset viestit:**
 - Datatalous liikenteessä ei ole vain tekninen kysymys, vaan strateginen kilpailukykytekijä Suomelle.
 - Yhteentoimivuus, standardit ja avoimuus ovat välttämättömiä, jotta dataa voidaan hyödyntää tehokkaasti.
 - Fintraffic haluaa olla aktiivinen kehittäjä, ei pelkästään seuraaja, ja rakentaa ratkaisuja, jotka tukevat sekä kansallista huoltovarmuutta että vientiteollisuuden kilpailukykyä.

Yhteiset havainnot

- Datatalous ei ole vain tekninen kysymys, vaan taloudellinen ja yhteiskunnallinen muutosvoima.
- Liikenteen ja logistiikan digitalisaatio tarjoaa Suomelle mahdollisuuden vahvistaa vientiä, huoltovarmuutta ja kilpailukykyä.
- Kansainvälinen standardointi ja datan yhteentoimivuus ratkaisevat, pysyykö Suomi kehityksen kärjessä.
- Webinaari korosti oppimismatkaa: datatalous nähdään mahdollisuutena, joka vaatii yhteistyötä, investointeja ja rohkeutta uudistaa toimintamalleja.